

Reformationens spår i våra kyrkobyggnader

Martin Luther och de andra reformatörerna kritiserade saker inom katolska kyrkan som de tyckte var på tok. Det märks också i kyrkorna i de länder där reformationen fick stor betydelse t.ex. i Sverige som Finland var en del av. Eftersom Luther protesterade mot helgondyrkan tog man bort nästan alla de statyer av helgon som fanns i kyrkorna. I Finland var det under medeltiden mycket vanligt med kalkmålningar på väggarna i kyrkorna, med många helgonberättelser vid sidan av bibelinspirerade bilder. I de flesta kyrkor täckte man helt enkelt målningarna med kalk, så att väggarna blev vita.

Under den katolska tiden var det mycket vanligt att man hade små altaren (som kallades sidoaltaren) för olika helgon här och var i kyrkan, men under reformationen togs de bort. Det skulle bara finnas ett altare längst fram i kyrkan. Istället kom något nytt – predikstolen. Luther tyckte att det var mycket viktigt att alla som kom till kyrkan verkligen hörde vad prästen sade. Under en tid då det inte fanns mikrofoner och ljudförstärkning var det bäst att den som talade ställde sig högt upp och därför började man bygga predikstolar. Predikningarna blev så långa att man började sätta in bänkar i kyrkan – det blev för tungt för människorna att stå hela gudstjänsten.

Före reformationen var det framförallt prästerna och djäknarna, d.v.s. proffs, som sjöng i mässan och de sjöng utan ackompanjemang. Reformatörerna ville att alla i kyrkan skulle sjunga tillsammans. Då behövdes ett instrument och med tiden skaffade allt flera kyrkor en orgel. Behovet av en läktare för djäknarna försvann – i stället behövde orgeln sin plats och där det inte fanns orgelläktare från tidigare byggde man en sådan.

Gustav Vasa, den svenske kung som införde reformationen var inte bara intresserad av att rätta till saker som gått fel i katolska kyrkan. Han passade också på att lägga beslag på många av de rikedomar som fanns i kloster och kyrkor. Kyrkklockorna var särskilt värdefulla eftersom de kunde stöpas om till allt från vapen till grindar. Därför finns det väldigt få kyrkklockor bevarade från tiden före 1500-talet.

Läs mera här:

[https://sv.wikipedia.org/wiki/Lista %C3%B6ver medeltida stenkyrkor i Finland](https://sv.wikipedia.org/wiki/Lista_%C3%B6ver_medeltida_stenkyrkor_i_Finland)

Kolla upp följande saker när du besöker eller läser om en medeltida kyrka:

Finns det "framskrapade" målningar på kyrkväggarna? Vad föreställer de?

Helgonstatyer i kyrkorna – har de satts tillbaka i kyrkan? Vad föreställer de?

När byggdes den predikstol som finns i kyrkan?

Har det funnits sidoaltaren i kyrkan? Finns det spår av dem?

När är kyrkans klockor gjutna?

I vilket skede kom bänkarna?

Länkar till några medeltida kyrkor i Finland:

<http://www.vandasvenskaforsamling.fi/kyrka-och-lokaler/helsinge-kyrka-s-t-lars>

<http://www.esboforsamlingar.fi/esbo-domkyrka>

<https://www.borgaforsamlingar.fi/vara-tjanster/lokaler-och-fastigheter/domkyrka/>

<http://www.kimitoonsforsamling.fi/kyrkor-och-lokaler/kyrkor/kimito-kyrka/kimito-kyrka-historik>

<http://www.abosvenskaforsamling.fi/kyrkor-och-lokaler/kyrkor-och-kapell/s-ta-katarina-kyrka>

<http://www.vafo.fi/kyrkor-och-kapell/198-korpo-kyrka>

<http://www.saaristonrengastie.fi/sv/content/nadendal-kyrka>

<http://www.kyrkor.ax/>

<http://www.pedersoreforsamling.fi/kyrka-och-lokaler/pedersore-kyrka>

http://www.karlebysvenskaforsamling.fi/kyrkorochutrymmen/karleby_sockenkyrka/karlebysockenkyrkas_historia